

వ ర ద వె ల్ల వ

శ్రీ బలివాడ కాంతారావు

వ్రాసలు కురిశాయి. సెలయేళ్లు సాగి, వదిలో కలి
కాయి ఏగు ఒడ్డు కూల్చుతూ చెల్లు పెకలించి,
వరదలో వందలాది ప్రాణులను కలుపుకొని వుప్పొంగి
పోతూ హోనుమంటూ దిగువకు దిగజారిపోతూంది అది
ఉన్వేతుగా పొంగిన వరద వెల్లువ!

తెలతెల వారే సమయం! దిగువున ఒక
గ్రామంలో తెప్పలతో యాది కర్రలు తీసేవాళ్ళలో
ఒకడు కర్ర అనుకొని శివాన్ని ముట్టకున్నాడు. ఒళ్లు
జలదరించింది! ఒడ్డుకు ఆయాసంతో చేరుకున్నాడు.
ఆ శివం ఆలా కొట్టికొని పోతూ పోతూ ఆ గ్రామానికి
దక్షిణంగా రెండుమైళ్ళలో ఉన్న ప్రలో ఒక
తుప్పకు చిక్కుకుంది. ఏటి సత్తువను మేటియైన జలధి
లాగుకున్నది. సాయంత్రం అయేసరికి వరద నీగు తగ్గ
వారంభించింది. తెల్లవారేసరికి ఆ శివం ఆగినచోట
లేదు. రాత్రంతా నక్కలే కాక, తెల్లారేసరికి
రాబంగులకూడా కొల్లలుగా చేరి ఫలహారంచేశాయి.
విగిలింది అస్థిపంజరం. ప్రలో చేరి చెత్తను వూళ్ళు
కొనటానికి వెళ్ళినవాళ్ళలో సంచలనం బయలుదేరింది.
గ్రామాధికారుల చెవులకు యీ వార్త చేరగానే పోలీ
సులు రావటం జరిగింది!

ఈ యెముకలకూకు శివపరీక్షకు పట్నం
పోయింది.

“అయ్యో! పాపం! ఎంత పెద్దంటి యిల్లాలో!
కాలజారి పడివుంటుంది. బలవంతం చావై తే నగలన్నీ
యెందుకు పెట్టకుంటుంది...” ఇలా వూళ్లో తలోలా
అనుకున్నారు. ఆమెనుకురించి వారం కోజులవరకూ
మనిషో వార్త తెచ్చేవారు. అన్నీ సమ్మతగట్టుగానే
వుండేవి.

పోలీసు సేవనుకు మొగుడన్న మనిషి రాగానే
అసలు సంగతి ఆయనవలన కాకండా వెంటవున్న వారి
వలన తెలిసింది.

“అ మొగాడు...రామరామ. ఆ యేడుపు...
మాడలేం! అంతటి వాడి పరువు వూర్తిగా తియ్యాలనే
వగలతో యీపని చేసిందిగా!”

“అలాంటి వానికి యిలాంటి చావురాక మంచి
చావొస్తుందా?”

ఇలా మనిషోలా అనుకున్నారు. విన్నవాళ్ళీ
వుదంతెన్ని మరికొందరితో చెప్పకున్నారు. ఆకొందరు
మరి కొందరితో చెప్పారు. ఇప్పటికీ ఆ మట్టుపట్ల
యే ఆడది దిగజారివా యీమె కథే చెప్పకుంటారు!

ఆమెపేరు రాజమ్మ. మహారాణికివుండే తీనితో
శరీరం పొందికతో వుండేది. ఆకళ్ళలో యేదో గంభీర
మైవమెగుపు. ఆ శరీరచ్ఛాయలో పగడపురంకుకలిసింది!
పెద్దంటిపిల. తండ్రికి నూ రెకరాల పాలం - ఒక్కరే
కూతురు. ఆత్తివారిఆసి రెటింపు. భర్త ఉదాగుడు.
చెయ్యి చాచకుండా యిచ్చినవారే. ఏ సత్కార్యంలో
నైనా తనే! పాలంబట్టవ నిలుచున్నాడంటే యెట్లజతలు
కూడా సమతీతో వుత్సాహంతో పనిచేసేవి. ఆ శాంత
గంభీరస్వరం ఆలించి పాటించేవారే అందరూ!
అలాంటి మకుటంలేని మహారాజు భార్యగా వచ్చింది.
యిద్దరుబిడ్డల తల్లిఅయింది. అయినా ఆమె నిత్య
యావని — లోతై చెరువుమగ్యలో పద్మంలా
ఆమె యెవరికీ అందలేదు — బహుశః భర్తకుకూడా
నేమోనని కొన్నాళ్ళికిగానీ అతడు పోల్చుకోలేక
పోయాడు.

పైకి పద్మంలా అరుపించినా లోన గట్టి కాడలా
ఆమెలో యేదో కఠినత్వం, ఆ దిగువ బురదలా యేదో
మలినం...ఆమె హృదయంలో దాగుంది. పుగుషుల
మీద ఒక నీరసభావం ఏర్పడింది. తనకు తెలియని
గర్వం ఆమెను వెగటుగా ఆంటుకుంది.

బ్రతుకు తెరువుకోసం చేపలుపట్టడానికి చెరువు
మగ్యకుచేరిన జాలరివానిలా సిమ్మన్న వీళ్ళి యింట్లో
నొఖరుగా చేరాడు. ఇద్దరుపిల్లలతండ్రి పెళ్లాం
సన్నంగా వల్లగా పెద్దబుట్టలాంటితలతో అసహ్యంగా
వుంటుంది. వ్యవసాయపు కూలిపని చేసుకొని ఆమె
భర్త యీ పెద్దయింటిలో నాకరీచేసి, తెచ్చుకున్న
ధావ్యంతో కాలంకడవాలి. సిమ్మన్నకు ప్రక్కవా

డేమనుకున్నది అక్కరలేదు. ఒకడి జోలికిపోడు— ఒకడిచేత ఒకమాట అనిపించుకోడు. మొగవాళ్ళకుండే పొరుమాలులేవు, మోటుదనంలేదు. బహు నెమ్మదైన మనిషి. ఇంటియజమాని వీడి వినయాన్నీ మంచినీ గౌరవించాడు. ఎఠికి యివ్వని స్వతంత్రం ఇచ్చాడు. ఇంటి యిల్లాలికి, సిమ్మన్నలో మిగతా మగవాళ్ళలో లేని అందమేదో అగుపించింది. ఇన్నాళ్లు తను కోరుకున్న కేదో దొరికినట్లు, ఎదురుమాస్తున్న మనిషి వచ్చినట్లు, స్త్రీయూర్తి ఆమె కంటికి సిమ్మన్నలో గోచరించింది—

పద్మం, కోరి జాలరివాని భుజానికి తాకింది. బ్రతికిన బ్రతుకు తలుచుకుని జాలరి అది తప్పించుకొని చేపలు పట్టకోసాగాడు. బాగా విప్పారి భ్రమ వెట్టింది ఆ ముగ్ధుడు. ఆ అందాన్ని చూడగానే జాలరిలో దాగున్న, అందమంటున్న రసానుభూతి పొంగి పారింది. అప్పటికే ప్రయత్నించాడు కానీ యెదురీద లేకపోయాడు. ఆప్యాయంగా ఆ పువ్వు తాకి చేతులతో మట్టి వేశాడు. హృదయానికి హత్తుకున్నాడు. తుమ్మెద ఝమ్మంటూ వచ్చి వెంట తరిమింది. ఆలుదిడలను, బ్రతుకు తెరువును మరచిపోయి భిన్న వదనంతో చెరువుగట్టుమీద సమయంకోసం వేచివున్నాడు. చీకటిపడింది. తుమ్మెద అప్పటికి గానీ పద్యాన్ని వదలేదు. మెల్లగా చెరువులో దిగి యాగుకుంటూ వెళ్ళాడు. నక్షత్రపు వెలుగులో ఆర్ధనిమిలిత నేత్రయై యెదురుచూస్తున్న ప్రేయసి దగ్గరకు వెళ్ళాడు. ఆమె యేడ్చింది. ఆ యేడబాటు సహించరానిది. నెమ్మగా ఆన్నది. “మాడు యీ చెరువులో బుడదా, తుప్పలూ ఎండలూ, కప్పలూ, జలగలూ తప్పించి యింకేమీ లేవు నీ వెంతికాలం యీలోత్రైవ నీటిలో యీజల చరాలమాధ్య యీదుకొనివుండగలవు? అందరికీ యీ నీడూ, యీ గాలీ, యెంతో గొప్పలావున్నా నాకు మాత్రం అసహ్యం ఆయింది. పదపద యొక్కడికో పోదాం... స్వతంత్రంగా నీతో వుండగల చోటికి పోదాం;” అంది. చీకటి భయం భయంగా వుంది. ఏ సమయంలో యే జంతువైనా హాని చెయ్యవచ్చు. కోరివలచి వస్తోందీ సుందరి—ఎన్ని జన్మలెత్తలి యిటు వంటి పుష్పాన్ని సృష్టించడానికి? పువ్వును కాడతో బురదనుంచి వైకెత్తాడు. చుట్టూనీరు కల్మషమైంది.

ప్రక్కనేవున్న రెండు మొగ్గలు కావుమన్నాయి. పువ్వును పట్టకొని ఒక మారుమూలలో వున్న కుగ్రామానికి తీసుకపోయి ఒక గృహంలో దాచాడు. ఆ అందాన్ని అనుభవించాడు. రానురాను పువ్వు వాడిపోజొచ్చింది. ఆ కంటికి పసంనుగా అగపడటం లేదు. జాలరికి పెళ్ళాం పిల్లలు జ్ఞాపకం వచ్చాడు. కొల్లలుగా చేపలుయిచ్చి అభిమానం చూపించి ఆ చెరువు జ్ఞాపకం వచ్చింది. అయ్యో ఆ చెరువుమధ్యలో అంత అందంగా వున్న పువ్వునా నేను వీకివేశానని మధన పడసాగాడు. తిరిగి ఆ పువ్వును ఆ చెరువులో వేసి క్షమాపణ వేడుకోవాలను కున్నాడు. తనవునికి త్రోవే పోయే ఒక మనిషికి తెలియజేశాడు.

ఒకవాడు తెల్ల తెలవారు సమయాన్ని యింటిముందు జోడెడ్ల బండి ఆగింది. ఆమె అందులోనించి దిగిన భర్తను, పెద్దలను, తన బిడ్డలను చూచింది. సిమ్మన్న గజగజ నడకవారం భించాడు. ఆమెకళ్ళు పగడల్లా మెరుస్తున్నాయి. మనసును పాషాణం చేసుకుంది. అమ్మా అంటూ కావు మని పిల్లలు దగ్గరకు పరుగెత్తుకొచ్చారు. ఆ రాయి కదలేదు. మెదలేదు. ఆ దృశ్యం చూసిన సిమ్మన్నకు కళ్ళలో నీళ్లు గిగురుమని తిరిగిపోయాయి. ఆ పవ్వం కాగితంతో చేసి యెవరో చెరువులో వేసి తనను మభ్య పరచినట్లునిపించింది, ఆమెభర్త పిల్లలను చేరడని “ఇంకా ఇంటికి రావా?” అన్నాడు ఆ గొంతుకలో మర్యాద వుట్టిపడుతోంది. ఊర్లో ప్రజ మూగిపోయారు. “రాను” అంది రాజమ్మ కటువుగా. భర్త కాస్త దగ్గరగా జరిగి “నన్ను గురించికాదు. ఆగోజునుంచీ యీపిల్లల యేడుపు వినలేక పోతున్నాను. అన్నీ యివ్వగలను గానీ..... తల్లిప్రేమ యివ్వగలనా... వీళ్ళిమీదైనా కనికరం చూపించి తిరిగి రావా రాజమ్మా?”

ఆతని మర్యాద, ఓరిమి, ఆమెకు కనిపించలేదు. వినిపించలేదు. “అన్ని వదులుకో నేవచ్చాను. నీ వెవ్వరో నే నెవరో...!” అంది

“అంనేనా...” అన్నాడు.

ఆతని మాటలూ పాషాణాన్ని కరగించకపోగానే ఆ గుంపులో ఒక వయసు మళ్ళిన వ్యక్తి ముందుకు వచ్చి “ఇల్లు వదిలిన యిల్లాలూ, చెట్టువదిలినకోతీ ఒక

వ ర ద వె ల్ల వ

టమ్మా! అన్నిటికీ సెమించిన ఆమరాజుకా యెదు రాడతావు...?"

ఆమె యెర్రగించి చూసింది. శరీరమంతా పారు మంతో మండుకుపోతూంది. "నాకు వీళ్ళెవరూ తెలీదు. నాకు తెలిసినవాడు అడుగో...వాడొక్కడే...మీ రంత పొండి...పోతారాలేదా?" ఆమె కసిరివేసింది. ఆమె నిప్పులు కక్కుతూంటే సిమ్మన్న కూడా త్రుళ్ళి పడి భయపడ్డాడు. ఆ ముదుసలి గంభీరమైన గొంతుక మళ్ళీ వినిపించింది. "ఓ ఆమ్మా! ఇప్పుడు ఒళ్లు బింకంతో వున్నావు. నీ కేమీ తెలిసిరాదు. దేవుడూ లేడు! నీతీ లేదంటావ్. కాస్త వాడిపోగానే నీ దరికి వీడూ చేరడు. ఎక్కడో మారుమూలల్లో గతిలేక చచ్చి నక్కలచేతి, కుక్కలచేతి, రాబందులచేతి పీకించుకుంటావ్?"

"నేను చచ్చాక నాకేమి తే నేం? నేను చూడొచ్చానా? నాకు సిమ్మన్నతో నే బ్రతుకూ చావునూ! వాడి చేతులతో నన్ను పొడిచినా నేను సంతోషంగా చచ్చిపోతాను. ఈ లోకంలో వాడొక్కడు తప్పించి నా కింకెవరూ లేరు."

అంటూ ఆమె అక్కడనుంచి గబగబ కదిలి పోయింది. చుట్టూ మూగినవాళ్లు 'ఫీ ఫీ' అన్నారు. తుప్పన వూకారు. "అది మనిషికాదు పశువు!" అన్నారు. "దానికైనా కొంత నీతుంటాది. దీనికి లే"దన్నాడు. నానాదుర్భాషలూ ఆడారు. ఒక మూల తలపట్టకొని కూర్చుండిపోయిన యజమానిని చూడ గానే సిమ్మన్న దగ్గరగాపోయి కాళ్లు పట్టుకొని వల వలా యేడ్చేశాడు.

"నా నోఖరుగా వుండొద్దు. నాతో సరిసమా నంగా వుండు" అన్నాడు. సిమ్మన్న గతుక్కుసున్నాడు. అతని పాదాలొత్తడానికి పనికొస్తాడాతను... యెన్ని అంతస్థులు లేదా!

"నీకు కొంతపాలం యిస్తాను. దున్ను కొని హాయిగా బ్రతకండి!"

ఈ మాటలు సంతోషంతో పాటు భయాన్ని కూడా రేకెత్తించాయి. ఎందుకో గుండె దడపట్టుకుంది. యీ భూమి యిచ్చి తన పిల్లపాపతో బ్రతకమనలేదే! ఈమెతోనా? ఈ రాయితోనా తనకాపరం? వచ్చి చెప్పబోయాడు. చెప్పలేకపోయాడు. అంతిదూరంలో

నున్న ఆమెను చూడగానే తనకు భయంవేసింది. పివంగిని చూచినట్లయింది. మొగుడు నిల్చు వ్నాడు. "రండి! ఇద్దరూ బండియొక్కండి" అన్నాడు. ఆ గంభీర శాంత స్వరాన్ని పాటించే అల నాటుకొద్దీ సిమ్మన్న బండివేపు నడవగానే ఆమె ఆపడానికి పరుగెత్తుకు వచ్చింది. "వద్దు వద్దు...మళ్ళీ ఆ సరకానికి వెళ్లొద్దు మనం...ఇక్కడే యిలాగ వుండిపోదాం. ఒక్కసారే యిస్తారు ఇక్కడే చచ్చి పోదాం!"

ఆమె ధాటికి సిమ్మన్న జంకిపోయాడు. కాళ్లు కట్టుకున్నట్లు నిల్చుండిపోయాడు. ఆమె భర్త ఒకసారి ఆమెవేపు యె గాదిగా చూశాడు. ఆమె శరీరం జలవ రిస్తోంది. కోపంతో కంపిస్తోంది. మతిచెడిన మనిషిలా కొద్దిగా పిచ్చిచేష్టలు అగపడ్డాయ్. అంతమందిలో సిమ్మన్న చెయిపట్టి లాగే ఆమె సాహసాన్ని చూసి పొరుషాన్ని ఆపుకోలేక పోయాడు. బిగ్గరగా "వాణ్ణి త్రొళ్లతో కాళ్లు చేతులూ కట్టి బండిలో వెయ్యం"డని హుసుం జారీ చేశాడు.

ఆ ఆజ్ఞ అరనిమిషంలో శిరసావహించడం జరి గింది. బండి కదిలిపోతోంది. ఆమె యెంత గుంజాటవ పడినా లాభం లేకపోయింది. ఊళ్లోవాళ్లు వున్న సామానులు బయట పడవేసి "నీలాంటి నీచురాలు మా వూళ్లో వద్ద"ని కేకలు వేశారు. ఆమె కి కేక లేవీ విని పించలేదు. బండి వెనుక పరుగెత్తింది. కొంత దూరం పోయాక భర్త బండి ఆపించి "మీదికి రా!" అన్నాడు.

"నేరాను...సిమ్మన్న కట్లు విస్వ...ఎక్కడికో పోతాం!"

మళ్ళీ బండి తోలింపాడు. ఎంత బ్రహ్మాండమైన యెండ...పాలాల త్రోవలోనుంచి యెడ్లబండి పరుగు లెడుతోంది. ఆమె కాళ్లు బొబ్బ లెక్కిపోయాయి. స్నానం చేసినట్లు చెమట కారుతోంది. దాహం బ్రహ్మాండంగా వుంది. కాళ్లు పట్టుతప్పి పీకడుతు న్నాయ్. శరీరమంతా కందిపోయింది. విరబోసిన జుత్తుతో వున్నకొద్ది శక్తితో బండివెనుక పరుగెడు తోంది... అదిగో ఊరు! ఒళ్లు స్వాధీనంతప్పుతోంది. ఎదురుగా బండి రెండు బళ్లుగా అగపడి...మసగ మసగ...అగుపించి...ఒక్కసారి మాయమైపోయింది. బండి ఆగింది. మొగుడు మూర్ఛ పోయిన రాజమ్మను బండిమీద వేశాడు. నీరు చల్లాడు. ఆమెకు తెలివినచ్చే

సరికి చాల రాత్రయింది. మాట రాలేదు. తను ఎక్కడ వున్నాడో సరిగా గుర్తు రాలేదు. ఆలి వేసున్నట్లు సైగ చేసింది. కడుపునిండాక సతువ వచ్చింది కానీ ఒళ్లంతా పట్టుదేరినట్లుంది. చుట్టూ మూగివున్న స్వజంవైపు చూడకుండా బోల్లపడి పడుకుంది. తెలివి వున్నా నిద్రలో వున్నట్లే నటించింది. ఆ రాత్రంతా తన కళ్ళి వేపు యెవరో కుర్చీమీద కూర్చున్నాడు. అప్పుడప్పుడలా విసుగుతున్నాడు చిన్న పిల్లవాడు యేడుస్తంటే వెళి జోకొడుతున్నాడు. ఆమె వునయం లేచే సరికి కుర్చీమీద కూర్చోనే కునుకుతున్న భర్త ఆరుపించాడు.

‘మళ్ళీ యీ కైదులో యెందుకు వేశావ్ దేముడా!’ అనుకుంది. ఎవోతోనూ మూడేళ్లు. ఎవరు మాటలు కలుపుతున్నా ముఖం త్రిప్పివేసేసింది తనకు కావలసినవన్నీ అడక్కుండా దగ్గరకు వస్తున్నాయ్. ఎప్పటికీ చీకటి పడుతుందని యెగురుచూసింది. చీకటిపడింది. నడి రాత్రి...కదలడానికి విలులేకండా భర్త కాపలా కాస్తున్నాడు...ఒకటి రెండుసార్లు లేవటాకి ప్రయత్నిస్తే మొగుడు యేంకావాలన్నాడు. జవాబు చెప్పకుండా పడుకుంది. ఈలోగా వురుములు ప్రతిభ్యనిస్తున్నాయి. లేచి భర్త వేపు చూసింది. అలా కుర్చీమీద కూర్చోనే చిన్న మాగన్ను నిద్దరపోతున్నాడు. కదులుదామనే సరికి దబదబ వర్షం ముంచుకొచ్చింది. ఆ వానజల్లుకు లేచిపోయాడు. కూర్చున్న రాజమ్మను చూచి “నిద్దర రాలేదా” అన్నాడు.

జవాబులేదు కానీ అలా ఆమెవేపు దృష్టి సాగించి చూశాడు. అతనిలో యేనో భావుకత్వం పొంగిపొరలింది. ఆమెపై సహజంగా తనకున్న అనురాగం పుష్టిచింది. కనికరం వేసింది. అరచేతిని ముడిచి కుడి అరచేతితో ముడిచిన తనచేతిని లాలిస్తున్నట్లు నిమురుతూ...“యేనోతప్పు చెయ్యకపోతే మనిషెలా అవుతాడే...నీకు ఎందులోనో లోటు చేసివుంటాను... చందమామకి మచ్చవున్నా చూచేవాళ్ళకి ఒళ్ళు పులకరిస్తుందిగా...నిమంటావ్!”

ఆమెవికారంగా “గంగలో దూకుతానంటాను!” అంటూ మళ్ళీ జేరబడిపోయింది.

“నీవు మంచికానివే...నీనోటంట అలాంటి మాటలు హాస్యానికైనా రాకూడదు!”

“నీనే అంతానిజం...నాదే అంతా అబద్ధంలే... ఊహకో” అంది.

ఈనాగును సట్టి పాములపెట్టెలో పెట్టి నాయింకా మచ్చిక చేయలేక పోతున్నావని పాములవాడు చివుక్కుమన్నాడు.

ఆ మగునటిగోజు మధ్యాన్నం అయ్యేసరికి ఆ వూరికి ఆనుకునిఉత్తరక్షీణాలు గాపా లేయేగు ముంచుక వచ్చింది. ప్రవాహం రానురాను పెద్దదై చీకటిపడే సరికి యేగు రెండు ఒడ్డులకు అంటుకొని పాగుతోంది. హోయమనేబం మెలుదూరం వినిపిస్తోంది. వానలవల్ల చెరువులు నిండాయ్, కప్పులు బెక బెక డప్పులు కొడుతున్నాయ్. కాలవలు నిండి పొలాల్లోపారి వుభాలు మొదలు పెట్టించాయ్. పనిపాట్లలో జోక్యం చేసుకోకండా భర్త యింట్లోనేవున్నాడు. ఆమె ఆ గోజున లేచి తల గువ్వుకుంది. చీర మార్చింది. ఒంటినిండా నగలూ ముఖంనిండా బొట్టు పెట్టుకుని వేరంటాలులా పసుపు రాసుకొని తయారయ్యింది. ఆమెలో మాగ్గును చూచి భర్త సంతోషపడ్డాడు. ఆరాత్రి తనకు కంటి నింపుగా నిద్దరపట్టింది.

సిమ్మన్న ఒంటిగా తన యింటివాకిట మంచం వేసుకొని పడుకున్నాడు. కొంతవరకూ పిల్లలు తనమీద సవారీచేసి సంతోష పెట్టి యింట్లో నిద్దరపోయారు. తరవాతి వెళ్ళాం మాట్లాడి చాలా రాత్రయిందని పోయి ఇంట్లో పడుకుంది. చీకటిగావుంది. ఆకాశాన్ని నక్షత్రాలు మెగుస్తున్నాయ్. దగ్గరగావున్న యేటి గంభీరమైన అగుపు వినిపిస్తోంది. సిమ్మన్నకు నిద్దర రావటం లేదు. తన యజమాని...రాజమ్మ...అంతా జ్ఞాపకం వస్తున్నాగు. యజమాని వుదారస్వభావం తలుచుకుంటుంటే ఒళ్ళు పులకరిస్తోంది. మనసులోనే దేవుడితో సమానమైన మారాజని మొక్కుకుంటున్నాడు. రాజమ్మ సౌందర్య మంతా కళ్ళికు కట్టింది—ఎక్కడికండ అక్కడ—ఎంతో పొందికైన ఒళ్ళు—మంచి సారా త్రాగినట్లుంది ఆమెతో సంసారం! ఆ తీణం లోనే తన వెళ్ళాం తలపుకొచ్చింది. ఇద్దర్నీ పోల్చుకోవటం జరిగింది. ఇదా వుత్తి యెర్రెబాసులది—మెత్తనిముద్ద—అది తాగకండా నా కెన్నిసార్లు గంజి పోసింది. దిని ఒళ్ళు కోస్తే అంతా మంచే! అభిమానమే! కాకపోతే సవితిని పట్టుకొని వూరూరా తిరిగవెందుకు? యింటికి లేలేకపోయావా అని అడుగు

తాదా? "నీకోసం ఆంత బతుకూ కాలదన్నింది. నీతో నేను సుఖపడ్డాను. అది సుఖపడనీ—దాన్నో సెల్లెలాగ నూసుకుంటాను—దాని కింతి సేస్తాను—" ఇలాగన్నాడే యిదెక్కడ? కన్నకడుపులో పుట్టిన పిల్లలు అమ్మ అని యేడిసి మీదికొస్తే కదలేదు. మెనలేదు అదెక్కడ? అది మనిషిపుట్టక పుట్టలేదు. దాన్ని కోసే అభిమానమేలేదు. అలాంటిది నాయింటి కోస్తే పులిలాగ నన్ను మింగేస్తాది—దాని కడుపులో ఒక పిల్ల పుట్టే నా పిల్ల పీకలు పిసికేస్తాది! దానికి వూర్లోనే చోటు యివ్వకూడదు. మాడుముల్లా కట్టానారండో మొండో భరించడానికి? దానికి నాకు సమస్యం యేం వున్నాదని యిలా ఆలోచించుకుంటూవుంటే యెవరో అతినిమిద చెయ్యి వేశారు. గతుక్కుమని తలెత్తేసరికి రాజమ్మ సింగారించుకొనివచ్చిన కామినీ వతలావుంది. పదపద అన్నది తొందరగా. 'రాను' అని చెప్పటానికి నోరు కప్పలేదు. లేచాడు. ఆమె గబగబ నడుస్తోంది ముంగుకు. మెల్లగా అడుగులు వేస్తున్న సిమ్మన్నను చూచి ఆగి "దా" అని పిల్చింది. గబగబ తనకు తెలియకుండానే కాళ్ళు కదిలిపోయాయి.

ఊరు దాటారు. చుక్కల వెలుగులో యేటికడుగు వెంబడే త్రోవలో పోతూనే వెనుకవున్నవాడిని ముందు నడవమని ఆమె త్రోవ తిప్పగుంది. ముందుకు నాలుగు అడుగులు వేసి ఆగి ద్రోయం చిక్కబటుకొని యొక్కరికి అన్నాడు ఆమె సహజగంభీరస్వరంతో "నీ వెంకనే వస్తాను... ముళ్ళిత్రోవకానీ... యిపక దిబ్బలుకానీ... గంగలోనికి గానీ... గగనానికి గానీ... నరికొనికై నా.... నీతోనే వస్తాను... తీసుకుపో..." అంది.

సిమ్మన్నకు కాళ్ళు సరిగా ముంగుకు పడటంలేదు. ఈమెయింను అనురాగంకంటే అతీతిమైన బంగనం తనను వెనుకను లాగుతోంది. ఆడమనిషిలోవుండే మానవత్వం తలుపుకువచ్చి యింటివేపు తిరిగి పరుగెత్తమని ప్రోత్సహిస్తోంది. పిల్లలపై కన్న తండ్రులకి సహజంగా వుండే మనుకారం మనసులో మథనం చేస్తోంది. ఈ బెబ్బలిని యెలా విడిపించుకొనటం—తన నిర్మలమైన బాలకు అడుగా కాసింది. దోచుకుంటూ కలుపుకుంటూ బొబ్బలుపెడుతూ కదులుతున్న యేరు ప్రక్కనే వుందని స్ఫురించింది. మనసు కఠినమైంది. కార్య నిమగ్నడై ఆగాడు.

ఆమె అతిని భుజంమీద చెయ్యి వేసి "చీకటిని భయం గా వుందా?" అంది

"లేదులే..." అన్నాడు.

"పాము లుంటానునా? అది నిమ్మ కరిస్తే—నేనూ కరిపించుకుంటానులే... పద... పద...!" ఆమె కదలని అతినిని, తన అంకమైన బాహువులతో చుట్టి వేసింది. ముఖంలో ముఖం పెట్టింది. సిమ్మన్నలో సంచలనం కలిగింది. ఆ నిశిలో నిశాదగుడయ్యాడు. పువ్వు పూర్తిగా నలిపివేసి ఉద్రేకంతో ఒక్కసారి గంగలోనికి త్రోసివేశాడు! తిరిగి యేమి తెలియవల్సి యింటివేపు నిద్రపోడానికి పరుగెత్తాడు.

రాజమ్మ చనిపోయి ఒక దశాబ్దం గడిచింది. ఆ గ్రామం వెళ్లెవాళ్ళకి యేటికడుగు ఒక మనిషి కనిపిస్తాడు. యేటివేపు చూసిస్తూ "నన్ను రమ్మని పిలుస్తానాది! మీకు వివరంలేదా రాజమ్మ పిలుపు... అదిగో... అదిగో!" అంటాడు. ఆ చుట్టుపల్లవున్న వాళ్ళు 'పిచ్చి సిమ్మను బాబూ, రేయీ పగలూ అదే మాట... అక్కడే వుంటాడు!" అంటారు.